

Jacek Popiel<http://orcid.org/0000-0002-8790-2757>

Uniwersytet Jagielloński

jacek.popiel@uj.edu.pl

DOI: 10.35765/pk.2023.430401.07

Słowo Rektora Uniwersytetu Jagiellońskiego na obchody jubileuszu 625-lecia Wydziału Teologicznego w Krakowie

Szanowni Państwo,

obchody jubileuszu 625-lecia Wydziału Teologicznego w Krakowie zachęcają niewątpliwie do podsumowań, choćby nawet tylko szkicowych, a także do spojrzeń w mniej lub bardziej odległą przeszłość. Przynoszą jednak zarazem okazję do głębokiej refleksji, snutej wokół związków Uniwersytetu Jagiellońskiego i Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II, który czerpie ze znakomitych tradycji krakowskiego Wydziału Teologicznego.

Trzeba w tym kontekście mocno podkreślić, że relacje łączące oba ośrodki należą niezmiennie do serdecznych, niezależnie od nie zawsze przecież sprzyjających ich rozwojowi uwarunkowań zewnętrznych, związanych zwłaszcza z działaniami komunistycznych władz, które – począwszy od 1950 r. – podejmowały uporczywe starania zmierzające do wyrugowania studiów teologicznych z najstarszej polskiej Wszechnicy (działania te były tym bardziej haniebne, że w trakcie niesławnej Sonderaktion Krakau, której ofiarami padli wybitni przedstawiciele krakowskiego środowiska akademickiego, związani przede wszystkim z Uniwersytetem Jagiellońskim, Wydział Teologiczny utracił ponad połowę swej kadry). Cel ten osiągnięty został 11 sierpnia 1954 r. wraz z przyjęciem Uchwały Rady Ministrów (nr 594), która zadekretowała wyodrębnienie z Uniwersytetu Jagiellońskiego Wydziału Teologii Katolickiej i włączenie go w strukturę Akademii Teologicznej w Warszawie. Decyzja ta – jednostronna, a do tego sprzeczna z wolą członków Społeczności akademickiej *Alma Mater Cracoviensis* – miała charakter jawnie polityczny. Dla PRL-owskich władz nie bez znaczenia był zapewne fakt, że poddana „reorganizacji” jednostka – stopień doktora uzyskał w niej m.in. Karol Wojtyła (wpisu do książki promocyjnej dokonano pod datą 16 grudnia 1948 r.) – stanowiła przez wieki kuźnię polskiej elity intelektualnej, zasilającej szeregi Kościoła katolickiego.

Sugerowane cytowanie: Popiel, J. (2023). Słowo Rektora Uniwersytetu Jagiellońskiego na obchody jubileuszu 625-lecia Wydziału Teologicznego w Krakowie. © *Perspektywy Kultury*, 4/1(43), ss. 21–23. DOI: 10.35765/pk.2023.430401.07

Nadesłano: 25.07.2023

Zaakceptowano: 21.11.2023

Należy bowiem przypomnieć, że Wydział Teologiczny w Krakowie – erygowany na mocy zapisów bulli papieża Bonifacego IX, ogłoszonej 11 stycznia 1397 r. – został powołany do istnienia jako czwarty w kolejności wydział krakowskiego *Studium Generale* (po ustanowionych już w 1364 r. wydziałach sztuk wyzwolonych, medycyny i prawa), co czyni z niego najstarszy tego rodzaju ośrodek w naszym kraju. O jego randze i przemożnym wpływie na rozwój kultury i cywilizacji europejskiej najlepiej bodaj świadczył fakt, że związani z nim luminarze angażowali się m.in. w dzieło chrystianizacji Wielkiego Księstwa Litewskiego czy w obrady XV-wiecznych soborów w Konstancji i Bazylei. Wznosili więc nie tylko zręby polskiej myśli teologicznej, lecz uczestniczyli też aktywnie w życiu Kościoła katolickiego, współtworząc przez stulecia jego tradycje.

Teologia długo uznawana była za królową nauk (nie sposób zatem przecenić znaczenia decyzji papieża Bonifacego IX dla polskiej państwowości; ufundowane w podwawelskim grodzie *Studium Generale* uzyskało dzięki niej uprawnienia, jakimi dysponował wcześniej słynny paryski Fakultet Teologiczny). Jako przedstawiciel humanistyki zwykłem przy różnych okazjach powtarzać, że chcący rozpocząć studia teologiczne musieli ongiś najpierw obowiązkowo ukończyć wydział sztuk wyzwolonych. Jakkolwiek współcześnie znajdujemy się już w zupełnie innym miejscu, to ścieżki nauk teologicznych nadal nie przestają się krzyżować z drogami innych dziedzin nauki. Dowodzi tego na przykład wieloaspektowa działalność Księdza Profesora Michała Hellera, wybitnego uczonego oraz fundatora, założyciela i długoletniego dyrektora krakowskiego Centrum Kopernika Badań Interdyscyplinarnych, który – za sprawą swych przedsięwzięć, sprzyjających przełamaniu podziałów istniejących pomiędzy poszczególnymi dziedzinami wiedzy i nauki – przyczynił się przez lata do integracji środowisk Uniwersytetu Jagiellońskiego i Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II.

Od wielu lat obserwuję również znakomitą współpracę historyków, filologów, historyków sztuki obu uczelni, która przynosi efekty w postaci przygotowywanych wspólnymi siłami sesji naukowych czy publikacji, ukazujących się w renomowanych czasopismach i wydawnictwach. Przywołane w największym skrócie przykłady dowodzą, że mimo politycznej decyzji z 1954 r. kontakty naukowców reprezentujących rzeczzone ośrodki są nadal żywe. Świadczą o bezpośrednich więziach łączących Uniwersytet Papieski Jana Pawła II z najstarszą polską Uczelnią, w której murach narodził się Wydział Teologiczny.

Jestem przekonany, że jubileusz 625-lecia utworzenia Wydziału Teologicznego w Krakowie, który świętowaliśmy 17 stycznia 2022 r. w Auli Collegium Novum Uniwersytetu Jagiellońskiego, sprawił, że relacje łączące uczonych z obu ośrodków reprezentujących różnorodne, na pozór

nie zawsze współmierne i przystające do siebie oglądy rzeczywistości, uległy jeszcze większemu ożywieniu i zacieśnieniu. Stanowi to dla mnie, jako rektora prastarej Wszechnicy Jagiellońskiej, powód do zadowolenia i dumy, albowiem kontynuujący wielowiekowe tradycje Wydziału Teologicznego w Krakowie Uniwersytet Papieski Jana Pawła II – będący niezmiennie jednym z najważniejszych ośrodków polskiej myśli teologicznej – należy do niezwykle wąskiego grona trzydziestu uniwersytetów z całego świata uprawnionych do posługiwania się tytułem uniwersytetów papieskich.

Szanowni Państwo,

z okazji 625. rocznicy ustanowienia Wydziału Teologicznego w Krakowie zwracam się do całej Społeczności akademickiej Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II z prośbą o przyjęcie najserdeczniejszych gratulacji i wyrazów najwyższego uznania, życząc jednocześnie wszystkim Członkom uczelnianej Wspólnoty wielu dalszych sukcesów i osiągnięć na polu naukowym, dydaktycznym i organizacyjnym.

Prof. dr hab. Jacek Popiel

